

بسم الله الرحمن الرحيم

فضائل حضرت امام ربانی از کلام گھر فشان حضرت غلامعلی شاہ دہلوی نقشبندی

قدس الله تعالى سرهما

لا اله الا الله محمد رسول الله ﷺ
لا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم

یا ہو

الہی بحرمت قوم وقت، حضرت شاہ عبداللہ

ابن حضرت شاہ شمس الحق آن پیر دل آگاہ

الہی بحرمت شیران حق و عارفان خداوندی

مدد یا حضرت شیخ کامل و شاہ نقشبندی

شعر از کرد آورنده

مقدمہ

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على اشرف الانبياء والمرسلين، نينا محمد وعلی آلہ وصحبہ اجمعين، اما بعد این مجموعہ مختصر، گردآوری شدہ از کلمات دقیق و ملفوظات شریف پیرپیران کاشف اسرار خفی و جلی مولانا حضرت غلام علی علوی دہلوی نقشبندی مجددی قدس اللہ تعالیٰ سرہ الشریف کہ جمع آوری نمود حضرت شاہ رؤف احمد نقشبندی مجددی قدس اللہ سرہ الغریز و مسمی نمود بہ ملفوظات شریف. این حقیر بی بضاعت و یہودہ لا طائل بہ تائیدات الہی و امدادات باطنی قطب العارفین و غوث السالکین شیخ صاحب حضرت شاہ عبداللہ نقشبندی مجددی حفظہ اللہ تعالیٰ آنچہ ارشادات مرقوم شدہ در آن کتاب شریف در شان و فضائل حضرت قطب المحققین امام ربانی مجدد الف ثانی حضرت شیخ احمد فاروقی سرہندی کابلی نقشبندی قدس اللہ تعالیٰ سرہ الاقدس بود بہت انتفاع طالبان یکجا جمع نمودم.

ربنا تقبل منا

بسم الله الرحمن الرحيم

حضرت غلامعلی شاه دهلوی می فرمودند: تعریف حضرت مجدد قدس سره چه بیان توان کرد که مقابل اولیاء هزار سال، یک وجود مبارک ایشان است.

می فرمودند: خواجه ی خواجگان پیر پیران فانی فی الله خواجه باقی بالله رضی الله تعالی عنه فرموده اند که شیخ احمد آفتابیسست که مثل ما هزاران ستارگان در سایه ی جنت ایشان گم اند و معارف شیخ احمد قابل مطالعه ی انبیاء کرام اند علی نبینا و علیهم الصلوٰۃ و السلام.

می فرمودند: شیخ عبدالحق دهلوی رحمه الله علیه در رساله ی خود نوشته اند که من در باره ی حضرت مجدد تفکر کردم ناگاه آیتی در باره ی رفع اشتباه حضرت موسی علی نبینا و علیه التحیات و التسلیمات نازل شده است در دل من وارد شد پس حضرت ایشان فرمودند که از اینجا معلوم شد هر که معتقد حضرت مجدد است موسوی است و هر که منکر است فرعونی است نعوذ بالله منها.

می فرمودند: شیخ عبدالحق رحمه الله علیه خلاص نامه به خواجه حسام الدین احمد خلیفه ی حضرت خواجه باقی بالله رحمه الله علیه نوشته اند در آن ترقیم نمودند که میان^۱ شیخ احمد سلمه الله تعالی می آیند احوال دل من دگرگون گشته و غشاوۀ بشری در دل من نمانده و به خاطر آمده که با اینچنین بزرگان بد نباید بود، پس از لفظ غشاوه معلوم شد که اعتراضات ایشان همه از راه بشریت و نفسانیت بوده نه از راه حقیقت. این سخن جواب همه اعتراضات شیخ است.

۱ - (میان) به لغت هندی لفظ تعظیم است چنانکه در ترکی «آقا» و در پارسی «خواجه» گویند و در عربی «شیخ» و در توران «ایشان» و در کشمیر «جو» مثل احمدجو و علی جو یعنی احمد آقا و علی آقا. (لغتنامه دهخدا)

فضائل حضرت امام ربانی رحمۃ اللہ علیہ

می فرمودند: حضرت خواجه باقی بالله نور الله مرقدہ فرمودہ اند کہ اولاد شیخ احمد پارہ ہای جواہر اند.

می فرمودند: حضرت مجدد الف ثانی رضی اللہ تعالیٰ عنہ ہم وزن اولیاء ہزار سالہ اند.

شخصی در مجلس شریف آنحضرت حاضر شد گفت در مکتوب شیخ احمد چنین نوشتہ است، حضرت ایشان فرمودند شیخ احمد کیست؟ آن شخص گفت کہ شیخ احمد سرہندی. حضرت ایشان فرمودند از مجلس من برو بیرون، روبروی من اینچنین با پیر من بی ادبی می کنی.

ہنگامی کہ درس مکتوبات شریف می دادند در مقامی تامل نمودہ متوجہ گردیدند بعد از لمحہ ایی سر مبارک برداشتہ ارشاد فرمودند کہ عصای پیر، بجای پیر. بعد از آن اشارہ بطرف مکتوبات قدسی آیات نمودہ فرمودند کہ این ہم بجای پیر است و این مصرع خواندند: گفت انسان پارہ ی انسان بود.

می فرمودند: مجتہد مقام وحدت الوجود حضرت محی الدین ابن عربی قدس سرہ ہستند و اکثر اولیاء رضی اللہ تعالیٰ عنہم اجمعین غواص ہمین لُجّہ عرفان ہستند، اگر ہمہ ی این اکابران را حضرت مجدد الف ثانی قدسنا اللہ تعالیٰ باسرارہ السامی بہ ہمت تمام توجہ فرمایند یقین است از این مقام عروج واقع شود لیکن حضرت محی الدین ابن العربی قدس سرہ در این بحر چنان غرق اند کہ تا بہ لب آوردن ایشان متعذر است اما امید است کہ ایشان ہم از این مقام عروج نمایند.

می فرمودند: حضرت مجدد الف ثانی قدسنا اللہ تعالیٰ باسرارہ السامی می فرمودند کہ چون نفس مطمئنہ می گردد و راضی و مرضی می شود معاملہ متعلق بہ صدر می گردد و شرح صدر بہ حصول می انجامد و در ایمانیات محتاج دلیل نمی گردد و نظری بدیہی می گردد و اعتقادی کشفی می شود.

فضائل حضرت امام ربانی رحمۃ اللہ علیہ

می فرمودند: حضرت محبوب سبحانی مجدد الف ثانی قدسنا الله تعالی باسراہ السامی فرموده اند که نسبت من در تمام اولاد من ساری است و باشد تا زمان قیامت لیکن در بعضی در زمان حیات ظهور می یابد و در بعضی، وقت ممات جلوه گر می شود کسی را محرومی از این نسبت شریفه نخواهد شد.

می فرمودند: که حضرت پیر ما مجدد الف ثانی رضی الله تعالی عنه فرمودند در حین اداء نماز در وقت قیام نظر به سجده گاه داشتن عمل مسنون است و این عمل بر چندین اربعینات (چله ها) که نه بر وفق سنت واقع شوند بهتر و مفیدتر است.

می فرمودند: حضرت فانی فی الله خواجه باقی بالله رضی الله تعالی عنه عنایت نامه خود به حضرت مجدد الف ثانی رضی الله تعالی عنه نوشته بودند متضمن این احوال که یاران طریقه در مقام های خود بند شده اند عروج واقع نمی شود، حضرت مجدد الف ثانی رضی الله تعالی عنه نیاز نامه در جواب این نوشتند که یاران را فرمایند که کثرت اشتغال و مراقبات و تهلیل و تسبیح و تلاوت و نوافل نمایند تا عروج واقع شود.

می فرمودند: معارف مکتوبات شریف حضرت امام ربانی قدسنا الله تعالی باسراہ بسیار بلند اند از فهم عرفا و از عقل عقلا و راءالورا اند. حال ما در فهم این مکتوبات قدسی آیات، مثل شخصی است که از ولایت فارس بود و امی و ناخوانده ی محض بود، وضو کرده رو به قبله نشسته کلام مجید گشاده، انگشت بر سطرها می گذارد و می گفت الهی راست گفتی راست گفتی، در سفتی در سفتی.

روزی در خانقاه آنحضرت بحثی بین مردمان بوقوع آمد آنحضرت قدس سره فرمودند که روح پاک جناب حضرت مجدد الف ثانی رضی الله تعالی عنه تشریف آورده اند سپس فرمودند در خانقاه هر که بحث نماید او را بیرون کنید.

می فرمودند: من از این مکتوبات قدسی آیات، فیضی اخذ می نمایم چنانکه مریدان از پیران خود اخذ فیوض و برکات می نمایند و همچنین فرمودند: سبحان الله (حضرت امام ربانی قدس سره) چه (اندازه) تقدیس و تنزیه حضرت حق جل جلاله بیان فرموده اند، کلام ایشان وراء بیان انسانی است، الحق که سراسر الھام ربانی است، وقتی که کلام شریف فیض نظام آن قبله ی انام اینچنین هادی خواص و عوام است متکلم را بر این قیاس باید ساخت و به وصف و سپاس او باید پرداخت.

می فرمودند: جمیع تصنیفات اکابران طریقت و تالیفات عارفان حقیقت مملو است از توحید وجودی و ذوق و شوق و بیان مقامات عشره که عبارت از توبه و انابت و صبر و قناعت و زهد و توکل و رضا و تسلیم و غیره است در آن مندرج، لیکن مقاماتیکه حضرت مجدد الف ثانی رضی الله تعالی عنه تحریر فرموده اند هیچکس از عارفان این معارف را در سلک تحریر منتظم نکرده در زمین و آسمان کتابی در عرفان یزدان مثل مکتوبات قدسی آیات حضرت مجدد نیست.

می فرمودند: سبحان الله عجب عنایات از جناب مجدد الف ثانی رضی الله تعالی عنه است که در هر مقامی که توجه می کنم انوار آن مقام همان وقت بر سالک وارد می شود.

می فرمودند: احوالاتی که مکشوفات حضرت محبوب سبحانی مجدد الف ثانی رضی الله تعالی عنه و توابعان ایشان هستند ظاهرش به شریعت آراسته است و باطنش به طریقت پیراسته، اقوال ایشان است که معارفی که سرِ مو مخالف شرع شریف باشد به جوئی نخرند و نسبتی که از ذکر خفی و وقوف قلبی حاصل می شود و آن حضور و آگاهی و جمعیت است اعتبار می سازند و اکابران طریق دیگر احوالی که از ذکر جهر و سماع به حصول می انجامد معتبر می دانند و این بزرگواران آن را غیر معتبر می شمارند لهذا متصوفان دیگر معترض بر مکشوفات ایشان هستند، الحق که معارف ایشان از فهم افہام، اعلی هستند و از درک ادراک بالا.

می فرمودند: هر کمالی که در نوع انسان ممکن الوقوع است همه در حضرت امام ربانی مجدد الف ثانی رضی اللہ تعالیٰ عنہ جلوۂ ظهور یافته است، مگر نبوت که ختم گردیده است به خاتم الرسل علیہ من الصلوات اتمہا، ایشانند مطلع جمال پیغمبر و مظهر کمال سید بشر علیہ صلوات اللہ الملک الاکبر.

می فرمودند: کمالی که حضرت مجدد دارند در امت کم کسی دارد، حق آن است که اگر همه ی اولیاء اللہ صاحب وحدت وجود را توجه فرمایند از راه تنگ وجود به شاهراه شهود در آورند و یقین است که حضرت محی الدین ابن العربی قدس سره که مجتهد این طائفه وجودیه اند از توجه حضرت مجدد از این مقام تنگ بمقام اعلیٰ ترقی نمایند.

می فرمودند: حضرت شاه ولی اللہ دهلوی رحمۃ اللہ علیہ تطبیق در کلام حضرت محی الدین ابن العربی و حضرت مجدد الف ثانی رضی اللہ تعالیٰ عنہما فرموده اند و در توحید وجودی و شهودی نزاع لفظی قرار داده اند، ایشان بسیار بزرگ بودند و طریقہ نو آورده اند لیکن در ان مقام خطائی کرده اند حال را در قال انداخته، معارف کشفیه را در گفتگوی علمی آورده تطبیق نموده اند، فرقی است مبین در این هر دو مقام، هر که را از معارف حضرت مجدد حظی رسیده است او عیاناً دیده است که توحید وجودی در ابتداء احوال ظاهر می شود یعنی در سیر لطیفه قلب و توحید شهودی به سیر لطیفه ی نفس، و معارف حضرت مجدد الف ثانی وراء این هر دو مقام است، معارف حضرت محی الدین ابن العربی قطره ایست و معارف حضرت مجدد دریایی محیط مصرع - چه نسبت است بکوه آسمان عالی را. اگر محی الدین ابن العربی رحمۃ اللہ علیہ در زمان حضرت مجدد به قید حیات بودند و این معارف می شنودند می فهمیدند و طلب افاده می نمودند، حق تعالی بی نهایت است حدی ندارد که کسی به پایانش برسد او سبحانه وراء وراء است ثم وراء وراء.

ای اول تو وراء اول حیران ز تو انبیاء مرسل

هر کس به قدر حوصله و طاقت خود در آنجناب دویده و حظی موافق استعداد خود چشیده لیکن به کنه ماهیتش نرسیده است.

دور بینان بارگاه الست بیش از این پی نبرده اند که هست.

هنگام درس مکتوبات قدسی مکتوب دویست و شصتم در بیان طریقی که حضرت امام قدس الله تعالی سره العزیز را به آن ممتاز ساخته اند خوانده شد سپس آنحضرت قدس سره فرمودند: سبحان الله معارفی که ایشان تقریر فرموده اند هیچکس از امت مثل آن نگفته است و دُررِ اسراری که ایشان به سلک تحریر انتظام داده اند هیچ یکی از اصحاب معرفت به رنگ آن نسفته است، کلام ایشان الهام آسمانی هست و بیان ایشان تشریح غوامض ربانی و آنچه ایشان بیان مقامات نموده اند و راه مکاشفات پیموده اند هزاران طالبان را تسلیک فرموده اند نه آنکه یک دو کس آگاه به این اسرار شده زبان به گواهی گشوده اند بلکه جهانی را از معارف جدید سرفراز فرموده و صّاف خود گردانیده اند و عالمی را از مقامات نو ممتاز ساخته مداح خود نموده اند.

می فرمودند: واسطه ی گشود راه ولایت وجود باوجود جناب امیرالمومنین علی کرم الله وجهه است و حضرت فاطمه رضی الله تعالی عنها در این توسط شریک اند بعد از آن ائمه اثنا عشر و حضرت غوث الاعظم رضی الله تعالی عنهم اجمعین حامل بار این امانت ولایت اند لیکن در این هزاره دوم حضرت مجدد الف ثانی قدسنا الله تعالی باسراره السامی نیز در هر خاندان که متوسل باشند بدون توسط ایشان گشود این راه غیر ممکن است به توجه و امداد ایشان طی این مراحل می نماید اگر چه اقطاب و ابدال و اوتاد و اغواث باشند ضروری نیست که خبر و آگاهی از توجه و امداد ایشان داشته باشند.

می فرمودند: مکتوبی که حضرت مجدد الف ثانی قدسنا الله تعالی باسراره به صاحبزاده ی کبار در بیان عقاید نوشته اند فایده ی کثیره در علم عقائد دارد این را علیحده نوشته به مردمان داده شود.

می فرمودند: حضرت میرزا صاحب شهید نورالله مرقدہ المجید تا وقتی که سالک را عرض و طولی در یک مقام پیدا نمی شدی توجه به مقام دیگر نمی فرمودند و مدت قطع سلوک را بر ده سال مقرر ساختند.

می فرمودند: معارفی که حضرت مجدد الف ثانی رضی الله تعالی عنه را مکشوف شده اند سه قسم اند، یک قسم به کسی نفرموده اند و در سلک تحریر و تقریر منتظم نه نموده اند و یک قسم خاص به اولاد و امجاد خود بیان ساخته اند و یک قسم علی العموم به یاران و متوسلان خود ارشاد کرده و هم تحریر و تسطیر نموده اند چنانچه یه جلد مکاتیب شریف و هفت رسائل مملو از آن است.

در مورد حصول نسبت حضرت امام ربانی مجدد الف ثانی رضی الله تعالی عنه می فرمودند: حضرت ایشان اولاً بیعت از والد ماجد خود در خاندان عالیشان چشتیه نموده بودند و اجازت و خلافت این خاندان یافته بودند بلکه از والد بزرگوار اجازت طرق دیگر مثل سهروردیه و کبرویه و قادریه و شطاریه و مداریه هم یافته بودند پس از آن به خدمت حضرت خواجه فانی فی الله باقی بالله رضی الله عنه رسیدند و سلوک طریقه شریفه نقشبندیه به اکمال و اتمام رسانیدند و خلافت یافتند، روزی در مسجد مبارک حلقه صبح می نمودند که حضرت شاه سکندر رحمه الله علیه خرقه جناب حضرت غوث الاعظم رضی الله تعالی عنه به امر جد بزرگوار خود عارف و کاشف اسرار خفی و جلی حضرت شاه کمال کتیهلی قدس سره آورده بر سر ایشان انداختند ایشان در بحر انوار قادریه غرق شدند در آن وقت به خاطر ایشان گذشت که من خلیفه خاندان نقشبندیه ام الحال که نسبت قادریه مرا احاطه نموده است مبادا کُبرای این طریق رنجیده شوند، فی الحال مشاهده نمودند که

حضرت غوث الاعظم به همراه حضرت شاه کمال کتیهلی و حضرت خواجه بهاءالدین نقشبند به همراه اکابران تا به حضرت خواجه باقی بالله و حضرت خواجه معین الدین چشتی و حضرت شیخ شهاب الدین سهروردی و حضرت شیخ نجم الدین کبری همه ها تشریف آوردند، حضرت خواجه می فرمودند که ایشان خلیفه من اند و حضرت غوث الاعظم می فرمودند که ایشان را در ایام طفولیت زبان خود کمال کتیهلی چشانیده بود پس ایشان از من اند و حضرت خواجه معین الدین چشتی فرمودند که ایشان و آباء و اجداد ایشان متوسل سلسله ی من اند به همین نهج همه بزرگواران ارشاد می کردند، آخر الامر همه اکابران در مقبول ساختن ایشان اتفاق نمودند و هر یک از نسبت شریفه خود سرافراز فرمودند و خلیفه خود گردانیدند ایشان در مراقبه از صبح تا به وقت ظهر این احوال مشاهده نمودند و به این دولت عظمی سرافراز شدند پس در این طریق مجددیه نسبت هر خاندان شریف جلوه گر است گویا چهار دریای بی پایان موج خیز اند و دو دریای نسبت نقشبندیه و یک بحر نسبت قادریه و یک لجه ایست که نصف آن از چشتیه و نصف دیگر از سهروردیه و کبرویه است، نسبت نقشبندیه غالب است بر جمیع نسبتها، پس از آن قادریه، باز چشتیه، باز سهروردیه.

می فرمودند: حضرت ابوهریره رضی الله عنه می فرمودند که دو علم از آنحضرت صلی الله علیه و سلم به من رسیده اند یکی را بر عالم افشاء ساخته ام و دیگری را پنهان نموده ام اگر شمه ایی از آن اظهار نمایم گردن مرا بزنند، اکثر صوفیان آن علم ثانی را علم وحدت الوجود و اسرار همه اوست گفته اند و علما گفته اند که آن احوال منافقان است که آن سرور علیه صلوٰه الله الملك الاکبر بیان فرموده بودند و حضرت مجدد الف ثانی رضی الله تعالی عنه فرموده اند که آن اسرار دیگر اند وراء این هر دو. بعد از آن حضرت ایشان فرمودند که اسرار توحید وجودی باشد یا معارف توحید شهودی و یا مقامات دیگر، آنچه حق سبحانه عنایت کند نعمتی است عظمی.

می فرمودند: هر کس از اولیاء کرام به هر مقامی که رسیده است گمان می کند که مقصود همین است و ورای این نیست، هر کس موافق چشیدنی خود شرح نمود اما حضرت مجدد رضی اللہ تعالیٰ عنہ می فرمایند که این همه مکشوفات اولیاء کرام نشانی از مطلوب دارند و درست و بجا هستند لیکن ذات او سبحانه، وراء این یافت ها است چرا که حق تعالی بی نهایت است پایانی ندارد و همچنین معرفت او هم بی پایان است نهایتی ندارد، در آنجا که سید البشر علیه و علی آله صلوات اللہ الملک الاکبر می فرمایند مَا عَرَفْنَاكَ حَقَّ مَعْرِفَتِكَ (آنچنان که حق معرفت بود تو را نشناختیم) دیگری را چه یارا که به نهایت آن برسد.

در حضور آنحضرت قدس سره مذکور استفاده ی حضرت عارف آگاه خواجه باقی بالله رضی اللہ تعالیٰ عنہ از حضرت مجدد الف ثانی قدسنا اللہ تعالیٰ باسراہ السامی آمد، حضرت ایشان فرمودند که این سخن نزد من ثابت نیست، چرا که جناب حضرت مجدد رضی اللہ عنہ نوشته اند که روز عید به زیارت حضرت خواجه رضی اللہ تعالیٰ عنہ رفتیم و عرض نمودم که امروز بزرگان عیدی کوچکان را عطا می فرمایند ما هم به همین امید به حضور حاضر شده ایم، حضرت خواجه توجه فرمودند و نسبت نو و جدید القا نمودند که حظی دگر دارد و کیفیتی علیحده و اسراری جدا. پس از اینجا معلوم شد که چون حضرت خواجه ایشان را بعد از وفات خود نسبت نو عطا کردند به حین حیات خود از ایشان چگونه اخذ نسبت نمودند؟.

می فرمودند: بعضی از بزرگان رحمۃ اللہ علیہم اجمعین فرموده اند که شریعت اقوال آنحضرت صلی اللہ علیہ و سلم و طریقت احوال و حقیقت مقصود آن سرور علیہ و علی آله صلوة اللہ الملک الاکبر می باشد ولی نزد حضرت مجدد الف ثانی رحمۃ اللہ علیہ، مقام شریعت اعلیٰ و بالاتر از مقامات طریقت و حقیقت می باشد زیرا ایشان فرموده اند طریقت

فضائل حضرت امام ربانی رحمۃ اللہ علیہ

و حقیقت هر دو شهپر و بال پرواز هستند به جهت طیران به جانب شریعت. طریقت و حقیقت هر دو ناشی از تجلی صفاتی هستند و شریعت ناشی از تجلی ذاتی.

می فرمودند: معارف جمیع اولیاء امت در کلام حضرت مجدد رضی اللہ تعالیٰ عنہ مندرج اند و معارف مخصوص ایشان در هیچ کلامی از اولیاء کرام یافته نمی شود.

می فرمودند: روزی مطالعه مکتوبات شریف نموده متوجه شدم از فوق الفوق فیضی فائز شد بعد از آن مطالعه کلام حضرت شاه ولی اللہ رحمۃ اللہ نموده متوجه شدم اسرار ملکوت بر دل وارد شد بعد از آن مطالعه احیاء العلوم نمودم فیض ملکوت بر قلب آمد همچنین فرمودند روزی مطالعه کتاب بوعلی سینا مقدار یک صفحه نموده بودم که ظلمتی بر قلب آمد کلمه شهادت خوندم و ازاله آن نمودم.

روزی شخصی در حضور آنحضرت عرض نمود که حضرت مجدد قابل جمیع اولیاء هندوستان اند، حضرت ایشان تبسم نموده فرمودند که جمیع اولیاء ارض.

می فرمودند: حضرت شیخ مجدد، قلم ربانی اند.

پایان

از مکتوبات قدسی آیات در مذمت دنیای دنیّه

دنیا بظاهر شیرین است و بصورت طراوت دارد و فی الحقیقت سمّی است قاتل و متاعی است باطل و گرفتاریست لاطائل. مقبول او مخذولست و مفتون او مجنون، حکم او حکم نجاستی است زر اندوده و مَثَل او مَثَل زهریست شکر آلوده. عاقل آنست که به این چنین متاع کاسد فریفته نشود و به چنین کالای فاسد گرفتار نگردد. گفته اند اگر شخصی وصیت کرد که مال مرا بعقل زمانه بدهند، به زاهد می باید داد که او از دنیا بی رغبت است و آن بی رغبتی از کمال فطانت اوست.

کین جهان جیفه ست و مردار و رخیص بر چنین مُردار چون باشم حریص ؟

مکتوب ۵۰ دفتر اول، حصه اول از مکتوبات قدسی آیات حضرت امام ربانی مجدد ألف ثانی شیخ احمد فاروقی کابلی قدس الله تعالی سرّه العزیز

وآخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمین